

Verslag over het toezicht 2019-2020

Het geheel aan toezichtinspanningen over de periode 2019-2020

De activiteiten en de onderzoeken van de Inspectie naar de beschikbaarheid van overheidsinformatie en erfgoed voor iedereen

De Inspectie ziet toe op de toegankelijkheid van overheidsinformatie en op de zorgvuldige omgang met erfgoed.

Zij kijkt hoe de regels in de praktijk werken

Over de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed

Een overheid die verantwoording kan afleggen. Erfgoed beschikbaar voor iedereen. Nu en in de toekomst. Dat is onze missie.

Wij zien toe op de toegankelijkheid van overheidsinformatie en op de zorgvuldige omgang met erfgoed. Wij kijken hoe de regels in de praktijk werken.

Voorwoord

Voor u ligt het verslag over het toezicht van de periode 2019-2020. Het beschrijft de activiteiten en de onderzoeken van de Inspectie naar de beschikbaarheid van overheidsinformatie en erfgoed voor iedereen. De aandacht voor de snelle technologische ontwikkelingen die ook onze toezichtvelden raken staan hierbij centraal. In 2020 heeft de Inspectie ‘verslag’ gedaan over de diverse onderzoeken die in 2019 zijn afgerond en gestart. De basis voor de werkzaamheden van de Inspectie is het werkprogramma 2019-2020 met als thema ‘Overheidsinformatie en erfgoed beschikbaar voor iedereen.’

Door de pandemie die in 2020 uitbrak door de wereldwijde verspreiding van het coronavirus waren onze inspecteurs genoodzaakt om te werken vanuit huis. Dit conform de richtlijnen van het RIVM en de aangescherpte maatregelen van het kabinet voor heel Nederland vanwege het COVID-19 virus. Naast fysieke inspecties bij voornamelijk het archeologie-domein heeft de Inspectie digitale vragenlijsten verzonden en is men telefonisch benaderd. De Inspectie heeft op die wijze diverse onderzoeken kunnen afronden.

In 2020 is de ‘Staat van Overheidsinformatie en Erfgoed’ gepubliceerd in een nieuw, toegankelijk jasje. De keuzes voor onderwerpen zijn gemaakt door nadrukkelijk stil te staan bij het perspectief van de burger en zijn belang bij het werk van de Inspectie. Op basis van vier jaar Inspecties, themaonderzoeken en twee monitoredities schetst De Staat van Overheidsinformatie en Erfgoed een beeld hoe deze toezichtvelden ervoor staan.

Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed

Sinds maart 2019 gebruiken wij onze nieuwe naam: Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed. Een van de redenen voor deze naamswijziging is dat deze meer dekkend is voor het werk van de Inspectie. En zo wordt ook in één oogopslag duidelijk voor welke publieke belangen de Inspectie staat. De Secretaris-Generaal van het ministerie van OCW, lanceerde op dinsdag 5 maart 2019 een ‘animatie’ die de naamswijziging toelicht. We zetten actief in op het openbaar maken van rapporten en andere publicaties. In hoofdstuk 7 en 8 leest u hier meer over.

Barbara Siregar,
directeur Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed

Inhoud

Voorwoord	3	
Inleiding	6	
1.1.	Het Verslag over het toezicht 2019-2020	6
1.2.	Toezicht helder door kaders	6
1.3.	De Staat van Overheidsinformatie en Erfgoed	6
1.4.	De Monitor	7
1.5.	Buitengewoon Opsporingsambtenaren	8
2.	Toezicht op overheidsinformatie	9
2.1.	Inleiding	9
2.1.1.	Opnieuw de balans opgemaakt: Een dementerende overheid 2.0?	9
2.1.2.	Archivering MH-17-informatie	9
2.1.3.	De informatiehuishouding van Toeslagen	9
2.1.4.	Archivering in ketensamenwerking	10
2.1.5.	De overbrenging van de adoptiedossiers van de Raad voor de Kinderbescherming	10
2.1.6.	Overzicht	11
2.2.	Overige activiteiten	11
2.2.1.	De Archiefwet BES: een wereld te winnen	11
2.2.2.	Risicovolle organisaties	11
2.2.3.	Papieren achterstanden	11
2.2.4.	Microfiches Inlichtingendienst Buitenland (IDB)	11
2.2.5.	Handreiking bewaren e-mails rijksoverheid	12
2.2.6.	Voorlichting	12
3.	Toezicht op basis van de Erfgoedwet	13
3.1.	Archeologie	13
3.1.1.	Ontbrekende archeologische rapporten	13
3.1.2.	Metaaldetectie en magneetvissen	13
3.1.3.	Kwaliteit van archeologisch onderzoek	13
3.1.4.	Erfgoed onder water	14
3.1.5.	Gevolgen corona-crisis op het aantal archeologische veldonderzoeken	14
3.2.	Monumenten	15
3.2.1.	Zicht op toezicht door provincies	15
3.2.2.	Professionele organisaties voor monumentenbehoud	16
3.2.3.	Aanhoudend droog	16
3.2.4.	Strafrechtelijke handhaving monumentenovertradingen	17
3.3.	Museaal beheer rijkscollectie	18
3.3.1.	Veiligheidszorg	18
3.3.2.	Collectieregistratie	18
3.3.3.	Duurzame digitale toegankelijkheid	18
3.3.4.	Duurzaam Collectiebeheer	18
3.4.	Nationaal beschermde cultuurgoederen	18
4.	Toezicht op basis van internationale verdragen en regelingen	20
4.1.	Ontwikkelingen in de EU	20
4.1.1.	EU-verbod op invoer van beschermde cultuurgoederen	20

4.1.2.	Meldingen en teruggaveverzoeken	20
4.1.3.	Onderzoeken	21
4.2.	Bescherming cultuurgoederen	22
5.	Vergunningen	23
6.	Vragen en meldingen	25
7.	Communicatie	27
7.1.1.	Van Erfgoedinspectie naar Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed	27
7.1.2.	Actualisering website Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed	27
7.1.3.	Samenwerking	27
7.1.4.	Nieuwsbrieven	27
7.1.5.	Artikelen in tijdschriften	27
7.1.6.	Website Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed in cijfers	28
8.	Publicaties	29
8.1.1.	Publicaties van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed in cijfers	29
8.1.2.	Overzicht rapporten en publicaties in 2019	29
8.1.3.	Overzicht rapporten en publicaties in 2020	30

Inleiding

1.1. Het Verslag over het toezicht 2019-2020

De basis voor de werkzaamheden van de Inspectie is het werkprogramma 2019-2020 met als thema 'Overheidsinformatie en erfgoed beschikbaar voor iedereen.' De eerste resultaten zijn beschreven in het 'Verslag over het toezicht 2019'. In dit verslag wordt over het geheel aan toezichtinspanningen over de periode 2019-2020 verantwoording afgelegd.

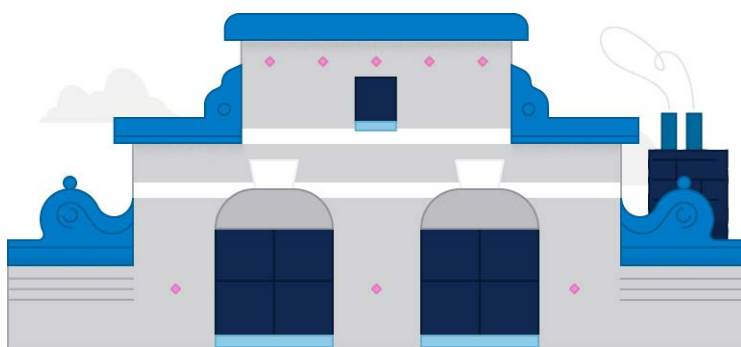
1.2. Toezicht helder door kaders

De Inspectie maakt bij de uitoefening van haar toezicht gebruik van een algemeen 'toezichtkader': hierin staan de missie, visie en de instrumenten die wij gebruiken bij onze kernactiviteiten. Dit maakt het toezicht van de Inspectie transparant. Ook heeft de Inspectie 'toetsingskaders per sector' opgesteld.

1.3. De Staat van Overheidsinformatie en Erfgoed

In het voorjaar van 2020 is 'de Staat van Overheidsinformatie en Erfgoed' gepubliceerd op de website van de Inspectie. Op basis van vier jaar Inspecties, themaonderzoeken en twee monitoredities heeft de Inspectie een beeld geschetst van hoe haar toezichtvelden ervoor staan. Ook is vooruit gekeken naar te verwachten ontwikkelingen en de rol van de Inspectie hierbij. De keuzes voor de onderwerpen zijn gemaakt door nadrukkelijk stil te staan bij het perspectief van de burger en zijn belang bij het werk van de Inspectie.

De Staat van Overheidsinformatie en Erfgoed

Figuur 1.0- afbeelding van de infographic De Staat van Overheidsinformatie en Erfgoed

1.4. De Monitor

In 2020 zijn 768 organisaties bevestigd met de monitor Overheidsinformatie en Erfgoed. Dit zijn organisaties waarop de Inspectie toezicht houdt op basis van de Archiefwet en de Erfgoedwet. De monitor is een vragenlijst, die iedere twee jaar wordt uitgezet. Door de informatie uit de monitor krijgt de Inspectie een goed beeld van de ontwikkelingen binnen haar toezichtveld. De Inspectie gebruikt deze gegevens als informatiebron voor Inspecties en rapportages. Verder wordt de informatie gebruikt bij het maken van risico-analyses, als input voor het werkprogramma en bij de selectie van organisaties waar Inspecties worden uitgevoerd. Voor de bevestigde organisaties is de monitor bedoeld als instrument voor zelfevaluatie. Elke organisatie heeft een kleurrapportage ontvangen, waarin wordt aangegeven waar het goed gaat, en waar mogelijk ruimte is voor verbetering.

In 2021 wordt de data openbaar gemaakt van de monitor Monumenten en Archeologie gemeenten. Daarnaast zijn op basis van de informatie uit de monitor verschillende publicaties verschenen:

- 'Kwaliteitscriteria Archeologie';
- Benchmark monitor 'Overheidsinformatie';
- Benchmark monitor 'Monumenten en Archeologie gemeenten'.

Kleurrapportage

figuur 2.0 - Voorbeeld van een kleurrapportage uit de monitor *Collecties*

1.5. Buitengewoon Opsporingsambtenaren

De Inspectie beschikt over zes inspecteurs met opsporingsbevoegdheid (BOA's). De Inspectie heeft in 2019 en 2020 onder leiding van het OM zowel zelfstandig als in nauwe samenwerking met de politie aan meerdere, deels complexe, langlopende opsporingsonderzoeken gewerkt. Twee van deze zaken met betrekking tot archeologische overtredingen werden in 2020 afgerond en overgedragen aan het OM. Enkele andere onderzoeken liepen, als gevolg van de maatregelen tegen Corona, vertraging op en lopen door in 2021.

In 2020 is verder nauw samengewerkt met OM en Politie, onder meer over voorwerpen afkomstig uit Egypte en Turkije, die mogelijk illegaal waren uitgevoerd of gestolen. Ook heeft de Inspectie in 2020 meegewerkt aan de internationale Pandora Cyber Patrol Action, georganiseerd door de Politie in samenwerking met Europol, Interpol en internationale experts. Doel van de actie was om in een bepaalde periode inzicht te krijgen in de aard en omvang van te koop aangeboden cultuurgoederen, identiteit van verkopers en goederenbewegingen. De resultaten van het onderzoek komen in 2021 gereed.

De invulling van de taak van buitengewoon opsporingsambtenaren is in 2019 en 2020 verder ontwikkeld. In 2020 hebben alle zes BOA's een driedaagse op maat gemaakte verhoortraining gevolgd. Ook is geïnvesteerd in kennisuitwisseling en expertise van Politie, Openbaar Ministerie en de Inspectie. BOA's van de Inspectie hebben voor de Politieacademie een (digitaal) gastcollege verzorgd voor milieuagenten.

2. Toezicht op overheidsinformatie

2.1. Inleiding

Op grond van de Archiefwet houdt de Inspectie toezicht op het beheer van overheidsinformatie bij de centrale overheid. Het toezicht richt zich op de goede, geordende en toegankelijke staat van zowel papieren als digitale overheidsinformatie.

2.1.1. Opnieuw de balans opgemaakt: Een dementerende overheid 2.0?

In 2005 publiceerde de toenmalige Rijksarchiefinspectie haar 'rapport Een dementerende overheid?'. In dit rapport werd een beeld geschetst van de kwaliteit van de duurzame toegankelijkheid van informatie bij de centrale overheid. De conclusies uit dat rapport leidden tot het kabinetsprogramma Informatie op orde. De Inspectie heeft in de daaropvolgende jaren vervolgonderzoeken uitgevoerd. Vijftien jaar na het verschijnen van Een dementerende overheid? heeft de Inspectie in 2020 op basis van die onderzoeken opnieuw de balans opgemaakt. Het resultaat is begin 2021 gepubliceerd onder de titel 'Een dementerende overheid 2.0?'.

2.1.2. Archivering MH-17-informatie

In 2020 heeft de Inspectie het 'rapport De archivering van de MH17-informatie' afgerond. Voor dit onderzoek zijn 35 organisaties onderzocht. De Inspectie concludeert dat de aanwezige MH17-informatie, met extra inspanning, zo goed mogelijk is veilig gesteld. Het duurzaam toegankelijk houden van deze informatie vergt aanvullende maatregelen. Informatie is nu deels opgeslagen in systemen die niet geschikt zijn voor langdurige bewaring. Het kan dan zijn dat de MH17-informatie na verloop van tijd niet meer terug te vinden is of niet meer te interpreteren is. Deze situatie is niet uniek voor MH17, maar illustratief voor de stand van de informatiehuishouding van de overheid. Daarnaast vraagt de Inspectie aandacht voor het inzichtelijk houden welke informatie de overheid bewaart, en hoe lang.

De minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media (BVOM) heeft, mede namens de minister van Justitie en Veiligheid, het rapport met een beleidsreactie in december 2020 aangeboden aan de Tweede Kamer. De beide ministers onderschrijven het in het rapport geschetste beeld.

2.1.3. De informatiehuishouding van Toeslagen

Naar aanleiding van de kinderopvangtoeslagenaffaire is in 2020 een onderzoek gestart naar de naleving van de Archiefwet bij de directie Toeslagen van de Belastingdienst. Gebreken in de informatiehuishouding speelden een rol in de affaire; diverse berichten in de media en vragen in de Tweede Kamer hadden betrekking op de onvindbaarheid van stukken en het niet op orde zijn van het informatiebeheer bij Toeslagen. Ook de voortijdige vernietiging van beroepsdossiers van Toeslagen, zoals geconstateerd in diverse Kamerstukken, is onderdeel van het onderzoek. Het inspectierapport wordt afgerond in het eerste kwartaal van 2021 en aangeboden aan de minister van Financiën.

2.1.4. Archivering in ketensamenwerking

In een meerjarenprogramma voert de Inspectie een onderzoek uit naar archivering in ketensamenwerking. Het programma richt zich op vragen over de verantwoordelijkheden en afspraken in de keten, over duurzame toegankelijkheid van keteninformatie en over de selectie en vernietiging van informatie in de keten. In 2019 en 2020 zijn vijf rapporten afgerond. Het 'onderzoeksrapport naar de archivering bij de Regionale Informatie- en Expertise Centra (RIEC'S)' is het resultaat van de samenwerking tussen de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed, de archiefinspectie van het Stadsarchief Rotterdam en het interbestuurlijk toezicht van de Provincie Noord-Brabant. Daarnaast heeft de Inspectie vier onderzoeken uitgevoerd naar ketenarchivering bij de centrale overheid. Het 'eerste onderzoek betreft de Loonaangifteketen (LAK)', een ketensamenwerkingsverband van de Belastingdienst, het UWV en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). In het 'tweede onderzoek' staat de keten in de Wet Tegemoetkoming Loondomein centraal, waarin de Belastingdienst, het UWV en gemeenten samenwerken. 'Het derde onderzoek' heeft betrekking op twee registers in de Kinderopvangketen, die beheerd worden bij DUO. In 'het vierde onderzoek' stonden twee Landelijke Voorzieningen voor Basisregistraties centraal: de LV-BAG en de LV-WOZ. Beide worden beheerd door het Kadaster.

In 2020 is gestart met het laatste onderzoek in het meerjarenprogramma. Het onderwerp is archivering in de keten van de Basisregistratie Personen (BRP). Het ketenprogramma wordt in 2021 afgesloten met een overkoepelend themarapport, dat door de minister voor BVOM aan de Tweede Kamer wordt aangeboden.

2.1.5. De overbrenging van de adoptiedossiers van de Raad voor de Kinderbescherming

Een groot aantal adoptiedossiers dat bij de Raad voor de Kinderbescherming in beheer is, had al jaren geleden moeten worden overgebracht naar het Nationaal Archief. De Inspectie deed in 2019-2020 onderzoek naar de stagnatie in de overbrenging van deze dossiers en publiceerde daarover 'een rapport' samen met de 'reactie van de ministers van OCW en JenV'. Het onderzoek resulteerde in de aanbeveling aan het Nationaal Archief om het inzagebeleid voor de adoptiedossiers in overeenstemming te brengen met de geldende jurisprudentie over het recht op afstammingsinformatie en het recht op privacy. Aan de Raad voor de Kinderbescherming heeft de Inspectie de aanbeveling gedaan om de adoptiedossiers over te brengen naar het Nationaal Archief. Naar aanleiding van het rapport zijn tussen de betrokken partijen afspraken gemaakt, die moeten leiden tot overbrenging van de archieven en overeenstemming over het inzageproces.

Figuur 3.0- afbeelding van de voorkant van het rapport stagnatie overbrenging adoptiedossiers voorzien van hyperlink

2.1.6. Overzicht

Het goed kunnen beheren en terug vinden van informatie begint met weten wat er is. Daarom schrijft 'artikel 18 van de Archiefregeling' voor dat organisaties een actueel en volledig overzicht van hun archiefbescheiden moeten hebben. In de praktijk wordt dit artikel niet goed nageleefd. Daarom doet de Inspectie onderzoek naar de reden daarvan.

In het voorjaar van 2021 is het vooronderzoek afgerond. Daarin is onderzocht hoe organisaties in de praktijk voldoen aan dit voorschrift uit de Archiefregeling. Met de resultaten kan de Inspectie bepalen hoe een betere naleving bewerkstelligd kan worden. Bovendien kunnen de resultaten input leveren voor de bij de nieuwe Archiefwet behorende nieuwe Archiefregeling.

2.2. Overige activiteiten

2.2.1. De Archiefwet BES: een wereld te winnen

Sinds 2017 is de Inspectie toezichthouder op de naleving van de Archiefwet BES. Naar aanleiding van het eerste bezoek van de Inspectie is in 2019 een eerste verkenning van de zorg voor de overheidsinformatie op de eilanden gepubliceerd. 'Het rapport' is door de minister van BVOM, met zijn reactie, mede namens staatssecretaris Knops van Koninkrijksrelaties aangeboden aan de Tweede Kamer. De minister gaf aan dat hij zich in de aanbevelingen kon vinden.

2.2.2. Risicovolle organisaties

De Inspectie heeft op basis van de resultaten van de Monitor Overheidsinformatie uit 2017-2018 een analyse gemaakt van de meest risicovolle organisaties. Uit het onderzoek, waarvan 'het verslag' in mei 2019 werd gepubliceerd, bleek dat bij de privaatrechtelijke Zelfstandige Bestuursorganen (ZBO) bovengemiddeld veel risico's optreden. Op basis van de analyse heeft de Inspectie tevens onderzoek gedaan naar het archiefbeheer bij het Schadeschap Luchthaven Schiphol. 'Het rapport' is in april 2019 aangeboden aan het bestuur van het Schadeschap, dat de aanbevelingen inmiddels heeft opgevolgd.

2.2.3. Papieren achterstanden

In 2018 en 2019 heeft de Inspectie een inventarisatie uitgevoerd van papieren achterstanden bij Zelfstandige Bestuursorganen (ZBO's) en Publiekrechtelijke Beroepsorganisaties (PBO's). In dit kader zijn in 2019 enkele individuele organisaties geïnspecteerd. De Inspectie blijft de voortgang van de papieren achterstanden volgen via de Monitor.

2.2.4. Microfiches Inlichtingendienst Buitenland (IDB)

In 2019 heeft de Inspectie een incidentinspectie afgerond naar het op microfiches geplaatste archief van de Inlichtingendienst Buitenland (IDB), dat toen onder het zorgdragerschap van het ministerie van Algemene Zaken (AZ) viel. Om de toegankelijkheid van het archief te waarborgen worden de microfiches gedigitaliseerd.

2.2.5. Handreiking bewaren e-mails rijksoverheid

In januari 2019 heeft de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed 'gereageerd' op de Handreiking bewaren e-mails rijksoverheid die in december 2018 is gepubliceerd door het Rijksprogramma voor Duurzaam Digitale Informatiehuishouding (RDDI). De Stuurgroep RDDI heeft in mei 2019 aangegeven dat men de aanbevelingen ter harte neemt.

2.2.6. Voorlichting

In 2019 heeft de Inspectie een bijdrage geleverd aan de uitleg van de 'raakvlakken van de Archiefwet' met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Dit resulteerde onder meer in een toelichting op de website van de Inspectie.

De Inspectie heeft in 2019 tevens een geactualiseerd 'informatieblad Archiefbeheer bij scholen' gepubliceerd. Daarin worden vragen beantwoord als: in hoeverre valt mijn school onder de Archiefwet? En: hoe lang moet de school diploma's bewaren? Bij de actualisatie is onder meer de verhouding van de Archiefwet tot onderwijsregelgeving en de AVG verduidelijkt.

3. Toezicht op basis van de Erfgoedwet

3.1. Archeologie

3.1.1. Ontbrekende archeologische rapporten

In 2019 is de Inspectie gestart met een onderzoek naar ontbrekende archeologische rapporten uit de periode 2002-2011. Tussen 1 januari 2002 en 1 april 2011 zijn ruim 24.000 bodemversturende, archeologische onderzoeken gestart en afgerond. Voor deze onderzoeken geldt een rapportageplicht. Na uitvoerig onderzoek heeft de Inspectie bij ruim 700 onderzoeken (circa 3%) geen eindrapport gevonden. In 2020 zijn alle instanties, die in de periode 2002-2011 rapportplichtige onderzoeken hebben uitgevoerd, benaderd met het verzoek de ontbrekende rapporten alsnog aan te leveren aan DANS en/of Archis, dan wel aan te geven of deze definitief niet meer gepubliceerd worden. Een lijst met definitief ontbrekende eindrapporten is in de maak. Deze wordt in de loop van 2021 gepubliceerd op de website van de Inspectie, zodat duidelijk is van welke onderzoeken de onderzoeksgegevens alleen nog via de uitvoerende instantie of het archeologisch depot achterhaald kunnen worden. De voorgelegde vraag of de vondsten en originele opgravingsdocumentatie van de niet-gerapporteerde onderzoeken zijn overgedragen aan het depot, is in de meeste gevallen door de instanties niet beantwoord.

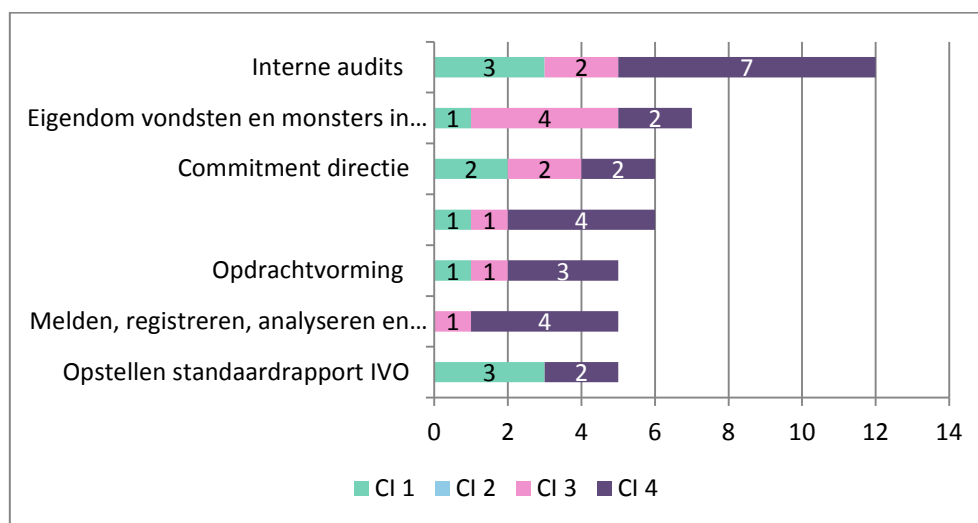
3.1.2. Metaaldetectie en magneetvissen

Waar metaaldetectie -onder strikte voorwaarden- met de Erfgoedwet in 2016 is gelegaliseerd, is magneetvissen in dezelfde tijd juist verboden. Dat komt doordat in 2016 ook de definitie van opgraven in de Erfgoedwet is aangepast. Beide activiteiten, grotendeels hobbymatig beoefend, lijken in populariteit te groeien, met name in het afgelopen coronajaar. Of deze trend doorzet moet afgewacht worden. De Inspectie heeft in de voorbije periode gegevens verzameld over beide activiteiten. Een belangrijke graadmeter voor de detectieactiviteiten vormt de meldingsplicht voor vondsten: vondsten moeten gemeld worden bij de minister van OCW, die een centraal informatiesysteem in stand houdt. Ondanks de keuze voor een centraal meldpunt, blijven vondsten op verschillende plaatsen gemeld worden: zowel centraal als decentraal als in het registratiesysteem PAN. Dat maakt het moeilijk een vinger aan de pols te houden. Zo zijn de afgelopen jaren in 148 gemeenten vondstmeldingen gedaan, die op uiteenlopende wijze gearchiveerd worden. Het verbod op magneetvissen lijkt slecht bekend. Ook de komende jaren zal de Inspectie daarom de ontwikkelingen blijven volgen, zowel op het terrein van metaaldetectie als op het gebied van magneetvissen.

3.1.3. Kwaliteit van archeologisch onderzoek

Sinds 2016 kent de archeologie een certificatiestelsel voor de kwaliteit van archeologische werkzaamheden. De Inspectie controleert of het certificatiestelsel aan de verwachtingen voldoet. In 2019 heeft de Inspectie geconstateerd dat de certificerende instellingen niet op dezelfde manier oordelen, en dat het certificatiestelsel moet groeien naar meer eenheid. In 2020 heeft de Inspectie geconstateerd dat de situatie aanzienlijk verbeterd is. De afgelopen twee jaar

hebben verder in het teken gestaan van de reality checks: onverwachte bezoeken aan opgravingen om inzicht te krijgen in de effecten van de verplichte certificering. De bevindingen worden vergeleken met de bevindingen van de certificerende instellingen over dezelfde periode, en met de uitkomsten van de veldwerkinspecties die de Inspectie in 2015-2016 heeft uitgevoerd. Zodra de rapportages over 2020 van de certificerende instellingen zijn ontvangen, wordt de analyse afgerond. Vooruitlopend daarop kan al wel worden geconcludeerd dat tijdens de onaangekondigde reality checks beduidend meer afwijkingen worden geconstateerd dan tijdens de aangekondigde audits van de certificerende instellingen.

Figuur 4.0 – in de staafdiagram wordt de verscheidenheid in geconstateerde afwijkingen per certificerende instelling in 2019/2020 in beeld gebracht.

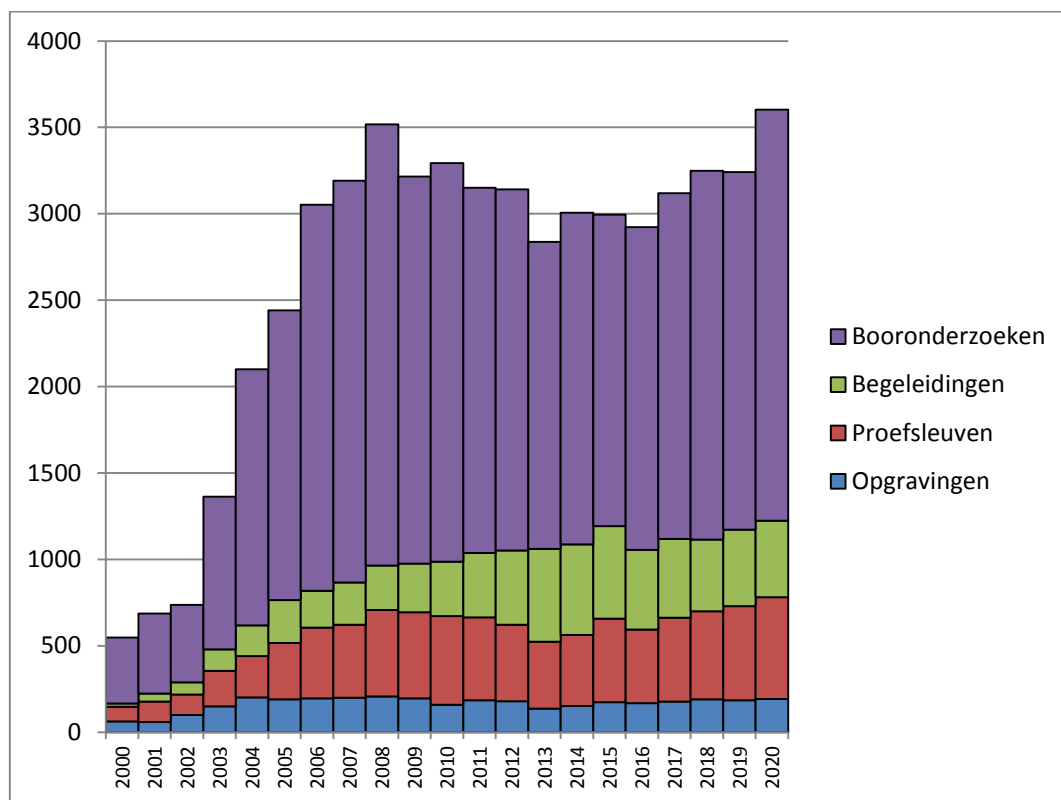
3.1.4. Erfgoed onder water

In 2020 heeft de Inspectie in enkele gevallen onderzoek gedaan naar aanleiding van meldingen van mogelijk illegale vondsten in de Noordzee. Telkens opnieuw blijken kanonnen een bijzondere aantrekkingskracht te hebben. Helaas worden niet alle vondsten gemeld. Het niet melden van een archeologische vondst is een strafbaar feit. Tegelijkertijd zijn de procedures die in Nederland voor meldingen worden gehanteerd niet eenduidig, wat het toezicht bemoeilijkt. Deze situatie kan worden verbeterd met de implementatie van het UNESCO-verdrag 2001 voor de bescherming van cultureel erfgoed onder water. De Inspectie zet zich in voor een betere handhaafbaarheid van de regels. De verkenning naar de mogelijkheden voor aansluiting van het ministerie van OCW bij de Kustwacht wordt voortgezet. De innovatieve samenwerking met de Sea Ranger Service heeft, nog bij wijze van proef, in 2020 een vervolg gekregen. Het toezicht blijft voorbehouden aan de staat. Maar de Sea Rangers hebben aangetoond dat zij als particuliere organisatie het toezicht met waardevolle waarnemingen op het water kunnen ondersteunen.

3.1.5. Gevolgen corona-crisis op het aantal archeologische veldonderzoeken

De corona-crisis lijkt vooralsnog geen effect gehad te hebben op het aantal archeologische veldonderzoeken. Gelet op het totaal aantal onderzoeken in 2020 is bovendien sprake van een toename: het totaal aantal veldonderzoeken overstijgt zelfs het aantal van recordjaar 2008. De toename betreft weliswaar vooral de

archeologische booronderzoeken, maar ook het aantal opgravingen en proefsleuvenonderzoeken is in 2020 toegenomen.

Figuur 5.0 – de staafdiagram brengt het aantal meldingsplichtige onderzoeken in Archis in beeld: booronderzoeken, begeleidingen, proefsleuvenonderzoeken en opgravingen in de afgelopen twintig jaar. Voornamelijk lijkt de corona-crisis geen effect te hebben op het aantal archeologische veldonderzoeken. Bron: Archis 3.

3.2. Monumenten

3.2.1. Zicht op toezicht door provincies

Het toezicht door provincies op gemeenten op het domein erfgoed is een lappendeken. Tot die conclusie kwam de Inspectie nadat ze op verzoek van de minister van OCW in kaart bracht hoe de provincies anno 2020 invulling geven aan het interbestuurlijk toezicht (IBT) op het gebied van monumenten en archeologie. De onderzoeksresultaten hebben geleid tot het 'rapport Een lappendeken. Zicht op toezicht door provincies.' Uit het onderzoek blijkt onder meer dat dit toezicht summier is ingericht en dat burgers niet goed bekend zijn met het feit dat er een loket is om klachten in te dienen over de omgang met erfgoed in gemeenten. Ook zijn de IBT-gegevens van de verschillende provincies niet goed vergelijkbaar, waardoor een landelijk overzicht problematisch is.

De minister van OCW is naar aanleiding van het 'rapport Een lappendeken. Zicht op toezicht door provincies' samen met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in gesprek getreden met het Interprovinciaal Overleg en de

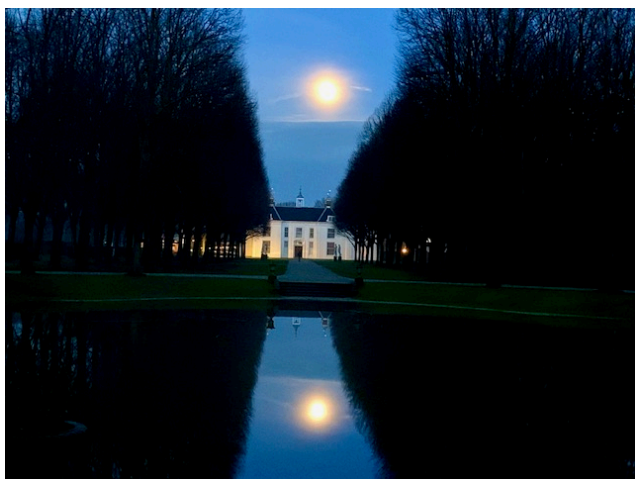
Vereniging van Nederlandse Gemeenten. De verwachting is dat het rapport met beleidsreactie in 2021 aan de Tweede Kamer wordt aangeboden.

3.2.2. Professionele organisaties voor monumentenbehoud

De Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed houdt toezicht op de werking van monumentenstelsel als geheel en specifiek op Professionele organisaties voor monumentenbehoud. In deze paragraaf aandacht voor deze organisaties, het inventariserend onderzoek naar droogte, strafrechtelijke handhaving en monumenten en de monitor gemeenten 2019-2020.

Sinds 2017 houdt de Inspectie op verzoek van de minister van OCW toezicht op Professionele organisaties voor monumentenbehoud (POM's). De Inspectie ziet er op toe of deze organisaties na verloop van tijd nog steeds voldoen aan de criteria van de Subsidieregeling instandhouding monumenten (Sim). Waren er bij aanvang van het toezicht 14 organisaties door de minister aangewezen als POM, eind 2020 zijn er inmiddels 27 POM-instellingen.

In deze programmaperiode heeft de Inspectie 4 nieuwe POM's bezocht voor een kennismakingsbezoek. Vanwege de corona zijn twee bezoeken uitgesteld naar 2021. In 2020 is aan 23 POM's de monitor toegestuurd. De drie in 2020 aangewezen POM's hoefden de monitor nog niet in te vullen omdat zij net hadden aangetoond aan de criteria te voldoen. De POM's zijn bevraagd op het gebied van de vijf aanwijzingscriteria en aanvullend ook op onderwerpen als duurzaamheid/energietransitie, brandveiligheid en Governance Code Cultuur. De resultaten van de monitor zijn in 2020 door middel van individuele kleurenrapportages aan de POM's bekend gemaakt. In de vorm van een zelfevaluatie kan men zien hoe men het doet ook ten opzichte van de andere POM's. De Inspectie deelt haar bevindingen met het ministerie van OCW en de Raad voor Cultuur.

Figuur 7.0 - Maanopkomst en weerspiegeling maan in vijver achterkant Landgoed Beeckestijn Velsen, eigendom van POM Natuurmonumenten in beheer van POM Hendrik de Keijser.

3.2.3. Aanhoudend droog

De aanhoudende droogte van de afgelopen jaren heeft gevolgen voor de 1400 groene rijksmonumenten die Nederland rijk is. Naar aanleiding van signalen van

POM's is door de Inspectie een inventariserend onderzoek gedaan naar de gevolgen van droogte voor groene rijksmonumenten en heeft zij daarover het 'rapport Aanhoudend droog' uitgebracht.

Figuur 8.0 –Drooggevallen sloot bij kasteelbos Renswoude, juni 2020.

In dit rapport een toelichting op de Erfgoedwet (omschrijving groene rijksmonumenten, instandhoudingsplicht), de Waterwet (verdringingsreeks oppervlakte wateren, grondwaterbeheer) en de botsende belangen. Daarnaast de bevindingen van de Inspectie op basis van interviews met groene monumenteneigenaren en beleidsmakers van ministeries, provincies, Rijkswaterstaat en Unie van Waterschappen. Uit het onderzoek blijkt dat zowel op landelijk als op provinciaal niveau het belang van groene monumenten niet altijd direct wordt onderkend. Bij de zogenaamde regiotafels droogte, waar waterschappen en provincies besluiten nemen ten tijde van acute droogte, zijn erfgoedambtenaren meestal niet betrokken.

Het 'rapport Aanhoudend droog' bevat aanbevelingen aan de minister van OCW om samen met andere overheden structureel meer aandacht te geven aan de bescherming van groene rijksmonumenten ten tijde van droogte. En aanbevelingen aan eigenaren van groene monumenten om in de (beheer)plannen de aanpak van de droogte op te nemen en maatregelen te nemen om water langer vast te houden.

De minister van OCW heeft de aanbevelingen overgenomen en het rapport met 'haar beleidsreactie' de Tweede Kamer aangeboden. Daarnaast ondersteunde het rapport de door Erfgoed Deal gehonoreerde aanvraag van de SKBL en aantal provincies en anderen om de komende jaren verder onderzoek te doen naar bestrijding van droogte op landgoederen.

3.2.4. **Strafrechtelijke handhaving monumentenovertreedingen**

In 2019 en 2020 heeft de Inspectie onderzocht hoe de strafrechtelijke handhaving van de monumentenregelgeving in de praktijk werkt. Daarbij heeft de Inspectie ook een aantal gemeenten kunnen adviseren over de juridische mogelijkheden. Een voorbeeld daarvan is de advisering van de gemeente Wassenaar over de handhaving van Huize Ivicke. Ook werd door de Inspectie in 2020 gewerkt aan een handreiking voor gemeentes met tips voor het doen van een goede aangifte. Deze handreiking wordt in 2021 op de website van de Inspectie gepubliceerd.

3.3. Museaal beheer rijkscollectie

3.3.1. Veiligheidszorg

Op 12 maart 2020 heeft de minister van OCW 'het onderzoeksrapport Veiligheidszorg rijkscollectie geborgd?' aan de Tweede Kamer aangeboden. Uit het onderzoek van de Inspectie blijkt dat musea een verschillende invulling geven aan het planmatig beleid voor de veiligheidszorg, als omschreven in de Erfgoedwet. Tekortkomingen, zoals onvolledige analyses van de veiligheidsrisico's voor de collectie, leiden er toe dat bij meerdere musea het planmatig beleid onvoldoende samenhangend en volledig is ingericht. Alhoewel de Inspectie geen aanwijzingen heeft dat de veiligheidszorg bij musea tekortschiet is in die gevallen het beheersniveau van risico's voor de collectie niet verifieerbaar. In haar reactie op het rapport geeft de minister van OCW aan dat de Inspectie een toetsingsinstrument voor musea ontwikkelt met criteria en indicatoren om de wettelijke voorschriften voor de veiligheidszorg te verduidelijken. De Inspectie heeft 'het toetsingsinstrument' begin 2021 naar de musea gestuurd en gepubliceerd op de website.

3.3.2. Collectieregistratie

Het onderzoek naar achterstanden in de collectieregistratie van museale beheerders van de rijkscollectie is in uitvoering. De Inspectie rondt het onderzoek in de loop van 2021 af waarna het onderzoeksrapport aan de Tweede Kamer wordt aangeboden. Gedurende het onderzoek maakt de Inspectie aan de directies van de betreffende museale beheerders kenbaar als achterstanden in het registreren van de rijkscollectie zijn vastgesteld. Hierbij vraagt de Inspectie een reactie te geven op welke wijze en binnen welke termijn deze achterstanden worden weggenomen.

3.3.3. Duurzame digitale toegankelijkheid

Dit eerste inventariserende onderzoek van de Inspectie naar dit onderwerp moet inzicht geven in het duurzaam bewaren van digitale informatie over de rijkscollectie, het behoud van eventuele digitale cultuurgoederen en het digitaal toegankelijk maken van de rijkscollectie. Hiervoor voert de Inspectie online gesprekken met alle museale beheerders van de rijkscollectie. Ook van dit onderzoek stuurt de Inspectie het rapport in de loop van 2021 naar de Tweede Kamer.

3.3.4. Duurzaam Collectiebeheer

De Inspectie heeft in de afgelopen periode een verkennend onderzoek gedaan naar de initiatieven op het gebied van duurzaamheid in musea. Hieruit blijkt dat er op nationaal en internationaal gebied veel initiatieven zijn gestart, zoals bij de Museumvereniging, de Boekmanstichting en bij ICOM. De uitwerking van deze initiatieven is nog volop in implementatie en uitvoering. Daarom ziet de Inspectie vooralsnog af van een thematisch onderzoek naar de eventuele gevolgen van duurzaam (groen) collectiebeheer op het behoud van de rijkscollectie. Het ligt meer in de rede dit aspect te integreren in een breder thematisch onderzoek naar de opslag en conservering van de rijkscollectie.

3.4. Nationaal beschermde cultuurgoederen

De Inspectie heeft in 2020 geen controles uitgevoerd op de geregistreerde verblijfplaats in Nederland van wettelijk beschermde cultuurgoederen en verzamelingen. Omdat de inspectiebezoeken op locatie niet zijn te combineren met

| | | | | | | |

de geldende maatregelen van OCW in de strijd tegen Corona zijn de controles doorgeschoven naar 2021. Ook heeft de Inspectie een aangepaste werkwijze voor 2021 bedacht om toch deze taak te kunnen uitvoeren.

In 2020 is drie keer toestemming verleend om beschermd cultuurgoederen tijdelijk uit te voeren naar het buitenland, veelal voor een tentoonstelling. Ook is een beschermd schilderij gestolen. De Inspectie heeft hiervan melding bij de minister van OCW gedaan en heeft alle relevante informatie voor de opsporing met de politie gedeeld. Het schilderij is in de database van gestolen kunst van Interpol opgenomen.

Naar aanleiding van het advies van de commissie Pechtold heeft de minister van OCW een dankbrief aan de eigenaren van wettelijk beschermd cultuurgoed gestuurd om te verkennen hoe eigenaren een passende tegenprestatie kan worden geboden. In de brief werden de eigenaren opgeroepen de ervaringen, behoeftes en belemmeringen met betrekking tot het wettelijk beschermd cultuurgoed aan de Inspectie kenbaar te maken. De Inspectie heeft de reacties verzameld en aan de minister van OCW kenbaar gemaakt.

4. Toezicht op basis van internationale verdragen en regelingen

4.1. Ontwikkelingen in de EU

4.1.1. EU-verbod op invoer van beschermde cultuurogoederen

Binnen de EU staat bescherming van cultureel erfgoed hoog op de agenda. Vanaf 28 december 2020 is het daarom verboden cultuurogoederen in te voeren in de EU, als dat in strijd is met de bepalingen van het land waar ze zijn ontdekt of waar vandaan ze worden uitgevoerd. De Inspectie heeft deelgenomen aan verschillende EU werkgroepen over de EU regelgeving die moet bijdragen aan de bestrijding van illegale handel in cultuurogoederen uit derde landen.

In 2019 is gestart met het onderzoek naar welke en hoeveel voorwerpen te koop worden aangeboden via sociale media. Dit onderzoek is in 2020 uitgebreid met het aanbod via het internet. De resultaten worden begin 2021 verwacht.

Vanwege de maatregelen in de strijd tegen corona is het EU rapport over een uniforme definiëring van het begrip herkomst en een eenduidige controle op uitvoer van cultuurogoederen door de EU lidstaten nog niet vastgesteld.

Met ingang van 1 januari 2021 is het Verenigd Koninkrijk (VK) geen lidstaat meer van de EU. Vanaf deze datum moet een uitvoervergunning worden aangevraagd voor transport van cultuurogoederen naar het VK indien ze voldoen aan de vereisten voor een EU uitvoervergunning. De Inspectie zal de gevolgen van het uittreden van het VK uit de EU voor het museale veld en de kunsthandel blijven monitoren. De verwachting is dat er een toename zal komen van het aantal te autoriseren uitvoervergunningen gelet op de intensieve relaties met het VK op cultuurgebied.

4.1.2. Meldingen en teruggaveverzoeken

De Douane heeft in 2019-2020 21 keer melding gemaakt van een zending waarmee mogelijk cultuurogoederen binnen Nederland werden gebracht. Het ging daarbij bijvoorbeeld om fossiel botmateriaal, diverse munten, terracotta beelden, etnografische voorwerpen en iconen. In vrijwel alle gevallen is een expertoordeel aangevraagd over de authenticiteit en de mogelijk beschermde status van voorwerpen. Na het onderzoek zijn de meeste voorwerpen vrijgegeven. In enkele gevallen heeft de Inspectie passende maatregelen moeten nemen.

Door diverse experts én de autoriteiten in Nigeria kwam in 2020 vast te staan dat het Ifé terracotta kopje, ontdekt door de Douane in 2018, behoorde tot het wettelijk beschermde erfgoed van Nigeria en onrechtmatig uit dat land was uitgevoerd. Op grond van deze bevindingen heeft de minister van OCW besloten om het kopje terug te geven aan de autoriteiten in Nigeria. Dit was de eerste formele teruggave in het kader van het UNESCO-verdrag 1970.

Figuur 9.0 – Teruggave Ifé kopje aan de ambassadeur van Nigeria op de ambassade in Den Haag door de Secretaris-Generaal van het ministerie van OCW, Marjan Hammersma, in aanwezigheid van de directeur van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed, Barbara Siregar en ambassadeur Internationale Culturele Samenwerking Arjen Uijterlinde, november 2020.

De teruggave van zeven voorwerpen aan Irak in het kader van de Sanctieregeling Irak 2004 II kon vanwege de maatregelen in de strijd tegen corona nog niet plaats vinden. In 2020 is onderzoek gedaan in het kader van een Richtlijnverzoek uit Frankrijk van voorwerpen die waren gestolen uit kerken. Twee voorwerpen konden worden geïdentificeerd op basis van de verstrekte informatie uit Frankrijk. Indien de identificatie van de voorwerpen wordt bevestigd door de Franse autoriteiten, zullen de voorwerpen (vrijwillig) worden afgestaan door de houder voor teruggave aan de Franse kerken.

De Inspectie werkt steeds nauwer samen met de politie. Dit heeft in 2019 en 2020 geleid tot een groter aantal opsporingszaken en gezamenlijke onderzoeken bij het aantreffen van cultuurgoederen. In 2020 heeft de Inspectie een verzoek uit Italië gekregen via het Openbaar Ministerie/Arrondissementsrechtbank Den Haag, betreffende een voorwerp in de rijkscollectie. Dit voorwerp was al in de 80-er jaren aangekocht, maar door recente informatie kwam vast te staan dat het voorwerp indertijd illegaal was opgegraven. Op grond van deze nieuwe informatie heeft de minister van OCW besloten om het voorwerp terug te geven aan de autoriteiten in Italië. De teruggave zal in 2021 plaats vinden. Daarnaast is samen met de politie en het OM onderzoek gedaan naar gestolen en onrechtmatig opgegraven voorwerpen uit Turkije en Peru. Hoewel het strafbare feit diefstal niet kon worden aangetoond en het UNESCO-verdrag 1970 niet kon worden toegepast omdat de voorwerpen al in 2002 en 2003 uit Turkije zijn uitgevoerd, heeft het veilinghuis in samenspraak met de houders in het VK besloten tot vrijwillige teruggave aan Turkije. Dit zal naar verwachting in 2021 plaats vinden.

4.1.3. Onderzoeken

In 2019 is de Inspectie een onderzoek gestart naar het aanbod van cultuurgoederen via social media. In 2020 is het onderzoek uitgebreid naar het aanbod via marktplaatsen en veilingssites. Bij het onderzoek is ook gekeken naar het vermelden van herkomstinformatie en meer inzicht in efficiënte monitoring en handhaving door de Inspectie. Het onderzoek is afgerond in 2020 en de resultaten zullen in 2021 worden gepubliceerd en besproken met de relevante platforms.

4.2. Bescherming cultuurgooderen

De Inspectie heeft in 2019 en 2020 meegewerkt aan de onderzoeken van de commissies Pechtold en Buma. De Inspectie was betrokken bij vragen over de controle van cultuurgooderen aan de EU-buitengrens en het beschermings- en toezichtbeleid. Op grond van het advies van de commissie Pechtold is de Inspectie in 2019 gestart met een nieuwe toetsing bij aanvragen voor uitvoervergunningen bij definitieve uitvoer. In voorkomende gevallen vraagt de Inspectie onafhankelijke experts een eerste beoordeling te geven over de mogelijke beschermwaardigheid van een bepaald cultuurgood. Sinds de start van deze werkwijze vanaf 1 oktober 2019 heeft de Inspectie tot eind 2020 205 vergunningaanvragen voor een definitieve uitvoer behandeld. Daarvan werd in 26 gevallen externe expertise gevraagd. In één geval leidde dat ertoe dat een aanvraag werd voorgelegd aan de tijdelijk ingerichte Commissie voor toetsing aan de criteria in de Erfgoedwet.

5. Vergunningen

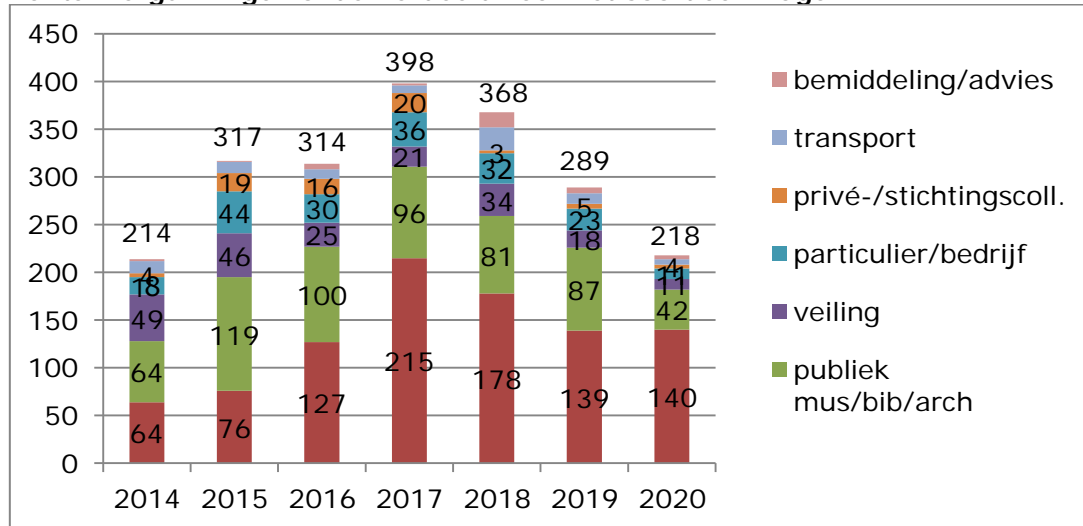
In samenwerking met de Centrale Dienst voor In- en Uitvoer in Groningen (Belasting-dienst/Douane Groningen/team CDIU) verstrekte de Inspectie in 2020 in totaal 288 vergunningen voor de uitvoer van cultuurgoederen buiten de Europese Unie. Dit waren er 59 minder dan in 2019. In dat jaar werden 347 vergunningen verstrekt. Het lage aantal totaal afgegeven vergunningen is opvallend. De daling is echter niet gelijkmatig verdeeld over alle bestemmingen, soort aanvragers en categorie voorwerpen. Er is vooral een sterke daling in tijdelijke vergunningen voor museale goederen, van 87 in 2019 naar 42 in 2020. De handel lijkt zelf iets te zijn toegenomen, vooral in archeologische voorwerpen, van 70 in 2019 naar 105 in 2020. Voor vrijwel elk werelddeel is het aantal uitvoervergunningen geslonken, zoals naar de VS (van 129 in 2019 naar 89 in 2020), maar het aantal zendingen naar Zwitserland nam weer toe, van 59 in 2019 naar 79 in 2020.

Soort vergunning	2020	2019
doorlopende vergunningen ¹ voor herhaaldelijk gebruik gedurende vijf jaar, ten behoeve van muziekinstrumenten van wereldwijd optredende musici	70	58
Standaardvergunningen voor eenmalig gebruik	218	289
De eenmalige vergunningen werden aan de volgende categorieën verstrekt:		
- Vergunningen voor professionele kunst- en antiekhandelaren en veilighuizen	151	157
- vergunningen voor musea en andere erfgoedinstellingen voor tijdelijke (tentoonstellings-) doeleinden	42	87
- vergunningen voor overige organisaties en particulieren	25	45
De cultuurgoederen waarvoor aan de handel de meeste vergunningen werden verstrekt waren:		
- vergunningen voor oudheidkundige voorwerpen	105	70
- vergunningen voor schilderijen	11	16
De cultuurgoederen waarvoor aan musea de meeste vergunningen werden verstrekt waren:		
- vergunningen voor schilderijen	21	40
- vergunningen voor tekeningen	5	16
De meest voorkomende bestemmingen waren:		
de Verenigde Staten	89	129
Zwitserland	79	59

Figuur 10.0 –de tabel beschrijft het soort vergunning en aantallen uitgegeven in 2019 en 2020

¹ Met de doorlopende vergunning is de Specifieke Open Vergunning (SOV) bedoeld. Met deze vergunning kan een cultuurgoed herhaaldelijk worden in- en uitgevoerd, gedurende 5 jaar. Een standaardvergunning is daarentegen slechts geldig voor eenmalig gebruik.

Aantal vergunningen onderverdeeld naar het soort aanvrager

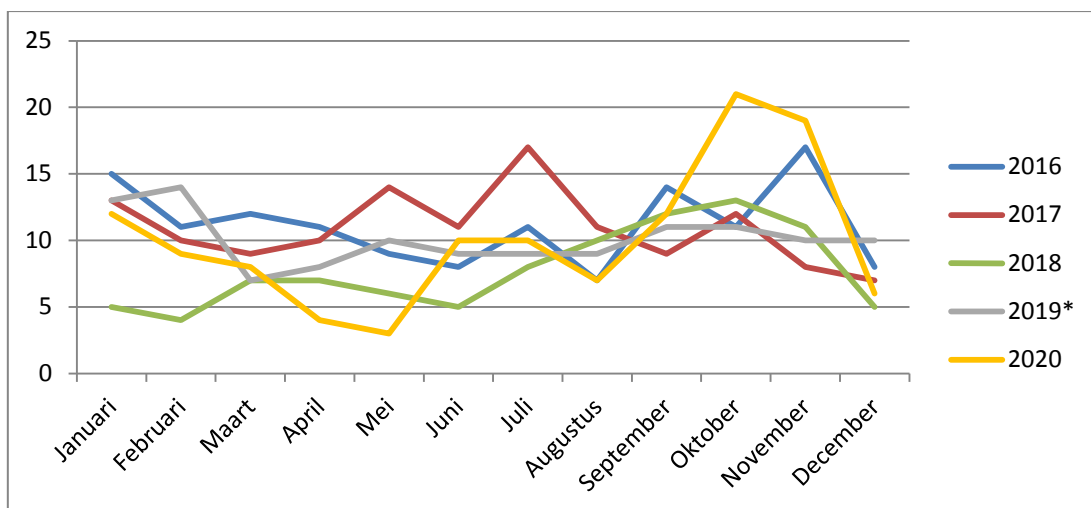
Figuur 11.0- staafdiagram beschrijft het aantal verleende vergunningen in de jaren 2014-2020 per soort aanvrager.

6. Vragen en meldingen

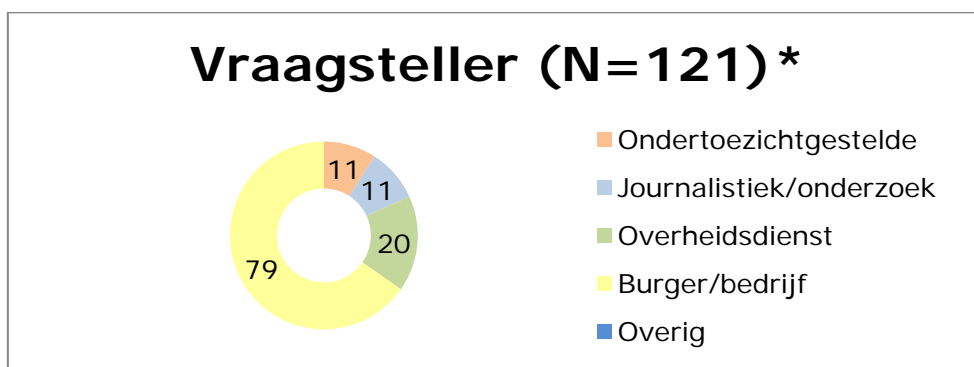
Jaarlijks wordt de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed benaderd met vragen. De meeste vragen worden gesteld via het contactformulier op de website. Daarnaast komen de vragen binnen via het info-mailadres van de Inspectie. En een geringer aantal rechtstreeks via de telefoon.

Het totaal aantal ingekomen vragen bedraagt 242. De meeste vragen zijn beantwoord binnen de gestelde termijn van 10 werkdagen. De vragen zijn zeer gevarieerd en ook de momenten in het kalenderjaar waarop deze worden gesteld. Drie onderwerpen worden hierna toegelicht, te weten:

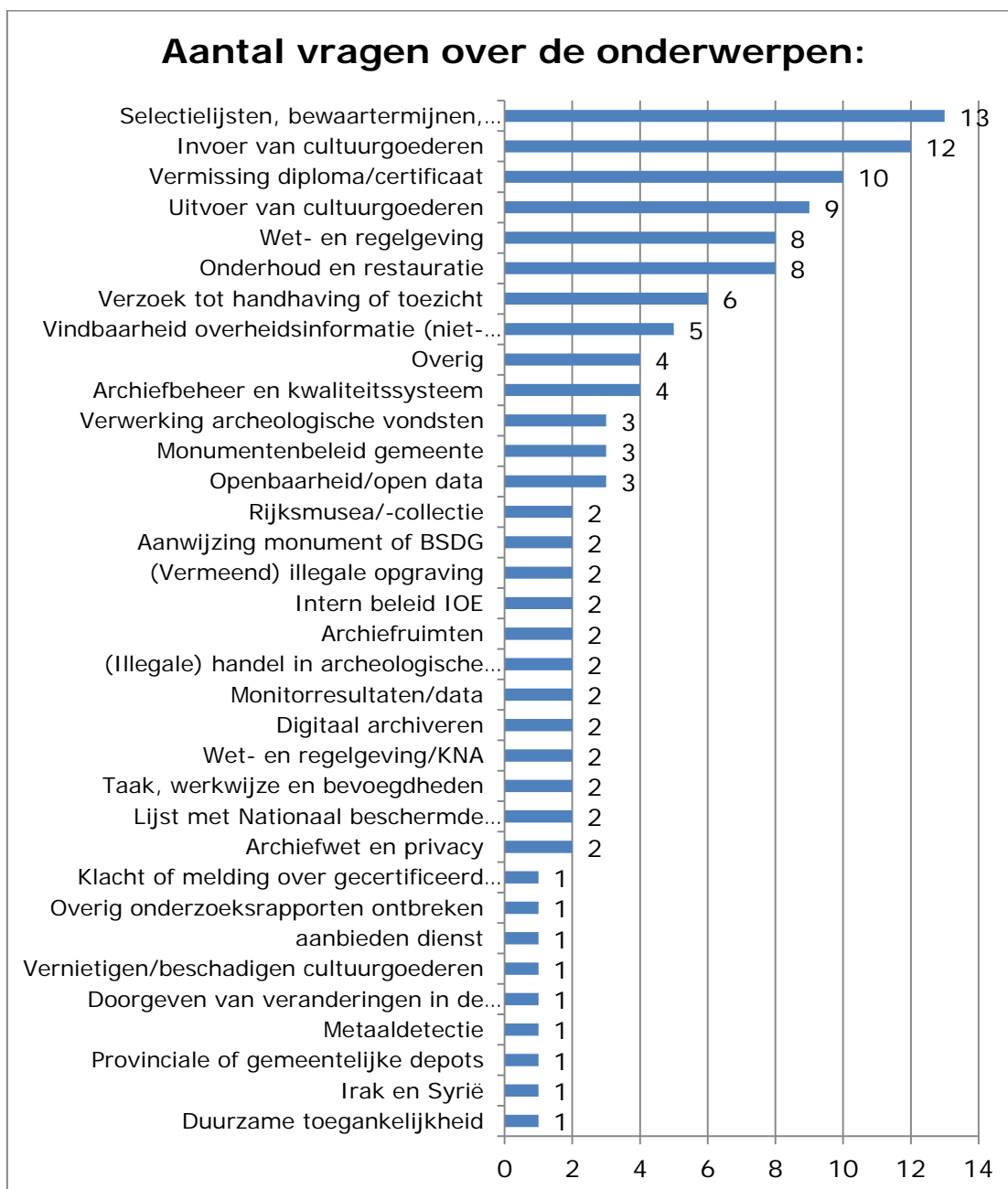
- Het aantal Burgervragen per maand in de jaren 2016 tot en met 2020 [figuur 9.0];
- Wie stellen de vragen in 2020 [figuur 10.0];
- De onderwerpen van de vragen in 2020 [figuur 11.0].

Figuur 12.0 -de grafiek laat zien dat in de periode van 2016 tot 2020 een wisselend patroon is van momenten waarop burgervragen worden gesteld.

Figuur 13.0 -de cirkeldiagram laat zien dat in 2020 79x een vraag is gesteld door een burger/bedrijf, 11x door een instelling/persoon waar de Inspectie toezicht op houdt, 11x vragen van journalistieke of wetenschappelijke aard en 20x door een overheidsdienst.

Figuur 14.0 -de staafdiagram laat zien dat de meeste vragen in 2020 gaan over archiveren (13x), de invoer van cultuurgooderen (12x) en vermissing van diploma's (10x).

7. Communicatie

De Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed zet de afgelopen twee jaar actief in op het openbaar maken van rapporten en andere publicaties. De meeste rapporten worden door de ministers van OCW voorzien van een beleidsreactie naar de Tweede Kamer gestuurd. Daarnaast is de website een belangrijk portaal voor geïnteresseerde. Publicaties worden actief verspreid via nieuwsbrieven en onze social media kanalen LinkedIn (452 volgers) en Twitter (290 volgers). Van belang was de naamswijziging van de Inspectie die op 1 maart 2019 in werking trad.

7.1.1. Van Erfgoedinspectie naar Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed

Vanaf 1 maart 2019 ging de Erfgoedinspectie verder als Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed. Een van de redenen voor deze naamswijziging is dat deze meer dekkend is voor het werk van de Inspectie. Zo wordt in één oogopslag duidelijk voor welke publieke belangen de Inspectie staat. Marjan Hammersma, Secretaris-Generaal van het ministerie van OCW, lanceerde op dinsdag 5 maart 2019 een 'animatie' die de naamswijziging toelicht.

7.1.2. Actualisering website Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed

De inhoud van de website van de Inspectie is in 2020 geactualiseerd. Van die gelegenheid is gebruik gemaakt om thema's waar de Inspectie toezicht op houdt onder te brengen in 'Onderwerpen'. De onderwerpen geven de bezoekers van de website een herkenbare ingang voor de informatie die zij zoeken. Om het vinden van informatie te vergemakkelijken is een groot aantal trefwoorden toegevoegd. De rapporten ouder dan vijf jaar zijn toegevoegd aan het 'archief van de website'.

7.1.3. Samenwerking

De Inspectie maakt deel uit van het communicatie overleg van de gezamenlijke rijksinspecties. In dit periodieke overleg vindt uitwisseling plaats over gemeenschappelijke onderwerpen als maatschappelijke meerwaarde en onafhankelijke rol van de Inspecties. Ook binnen het ministerie van OCW is regelmatig overleg met andere communicatie afdelingen van de diverse dienstonderdelen. Relevante onderwerpen als toegankelijkheid, publieke verantwoording en praktische zaken komen aan bod.

7.1.4. Nieuwsbrieven

De Inspectie biedt de mogelijkheid aan geïnteresseerden van het laatste nieuws van de Inspectie en/of voor het ontvangen van een nieuwsbrief. Met een abonnement op 'de Nieuwsbrief' is men vaak als eerste op de hoogte van nieuws of een publicatie van de Inspectie.

7.1.5. Artikelen in tijdschriften

In 2019-2020 hebben verscheidene inspecteurs gepubliceerd over hun vakgebied. In het blad OD-artikel (Overheidscommunicatie online, april 2019) verscheen een

artikel over de naamswijziging van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed. Onder de titel 'De veranderende wereld van de Inspectie' werd toegelicht hoe het toezichtsterrein en de onderwerpen veranderen en dat dit in de naam nu beter tot uiting komt. In het' essay Rekenen en Rekenschap' wordt het onderwerp algoritmes en de Archiefwet verkend. Dit essay is gepubliceerd in het Tijdschrift voor Toezicht. De stichting ERM publiceerde het artikel 'Vat krijgen op droogte' over de te stellen prioriteiten om de gevolgen van droogte bij groen erfgoed aan te pakken. Dit artikel verscheen naar aanleiding van het 'rapport Aanhoudend droog.'

7.1.6. Website Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed in cijfers

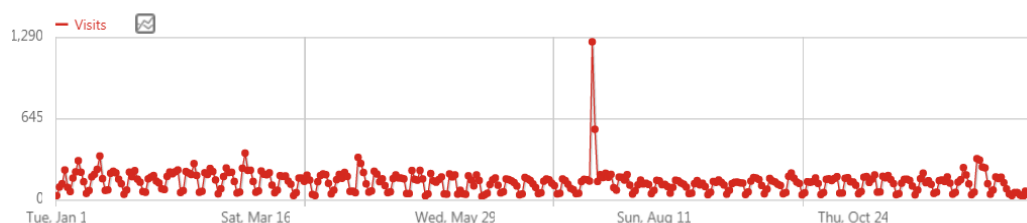
	2019	2020
bezoekersaantallen	49.586	47.926

Startpagina	13.742	12.381

Top 3 bezochte pagina's	2019
1. Ik ben mijn diploma kwijt. Hoe vind ik mijn eindexamenresultaten terug?	5.410
2. AVG en de Archiefwet	3.301
3. Magneetvissen is niet zonder meer toegestaan Nieuwsbericht	2.613

Top 3 bezochte pagina's	2020
1. Ik ben mijn diploma kwijt. Hoe vind ik mijn eindexamenresultaten terug?	6.054
2. AVG en de Archiefwet	3.933
3. Wat is volgens de Archiefwet de bewaartermijn voor archiefbescheiden?	2.704

Figuur 16.0- tabel geeft bezoekersaantallen, totaal aantal bezoekers startpagina en top 3 bezochte pagina's van de website van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed in de jaren 2019 en 2020.

Figuur 17.0: Piek met max. van 1290 bezoekers op 19 juli 2019 n.a.v. nieuwsartikel 'Magneetvissen is niet zonder meer toegestaan.'

8. Publicaties

8.1.1. Publicaties van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed in cijfers

soort	2019	2020	totaal
Nieuwsberichten	24	15	39
Publicaties	4	2	6
Rapporten	7	8	15

Figuur 18.0- tabel bevat het overzicht van het soort en aantal publicaties op de website van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed in 2019 en 2020.

8.1.2. Overzicht rapporten en publicaties in 2019

Inspectierapport Anne Frank Huis

Dit is het Inspectierapport over het Anne Frank Huis. De Anne Frank Stichting beheert de geschriften van Anne Frank | Rapport | 29-07-2019

Inspectierapport perscollectie van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid

Dit is het Inspectierapport over de perscollectie van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid. | Rapport | 29-07-2019

De Archiefwet BES verkenning van de zorg voor overheidsinformatie op de BES Rapport | 12-06-2019

Risicovolle organisaties - een onderzoeksverslag

Risicovolle organisaties - een onderzoeksverslag Rapport | 09-05-2019

Rapport Schadeschap Schiphol : Over de opheffing van een gemeenschappelijke regeling

Rapport Schadeschap Schiphol : Over de opheffing van een gemeenschappelijke regeling Rapport | 26-04-2019

Rapport RIEC's | Rapport | 14-02-2019

Verder graven in depots

Rapport over de inventarisatieronde langs 27 gemeentelijke archeologische depots. Rapport | 08-01-2019

Behandeling van aanvragen voor uitvoervergunningen voor cultuurgoederen

In deze publicatie met beslisschema heeft de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed uitgewerkt hoe zij komt tot een beslissing | Publicatie | 23-09-2019

OD-artikel De veranderde wereld van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed

OD-artikel (Overheidscommunicatie online, april 2019) over de naamswijziging van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed. | Publicatie | 10-04-2019

Werkprogramma 2019-2020

Het werkprogramma 2019-2020 heeft als thema 'Overheidsinformatie en erfgoed beschikbaar voor iedereen'. Publicatie | 31-01-2019

Monitor monumenten en archeologie 2017-2018 benchmark gemeenten

Publicatie | 16-01-2019

8.1.3. **Overzicht rapporten en publicaties in 2020**

Rapport De archivering van de MH17-informatie

Onderzoek naar de duurzame toegankelijkheid van de informatie gerelateerd aan het neerhalen van vlucht MH17. Rapport | 07-12-2020

Wet Tegemoetkomingen Loondomein | Rapport | 12-11-2020

Rapport Aanhoudend droog, een inventariserend onderzoek naar de gevolgen van droogte op groene rijksmonumenten.

Een inventariserend onderzoek naar de gevolgen van de aanhoudende droogte op groene monumenten. | Rapport | 31-08-2020

Landelijke Voorzieningen WOZ en Adressen en Gebouwen | Rapport | 26-05-2020

Rapport Registers in de Kinderopvangketen

Rapport van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed over de archivering van twee registers in de Kinderopvangketen. | Rapport | 23-03-2020

De juiste papieren 3 | Rapport | 13-03-2020

Rapport Veiligheidszorg rijkscollectie geborgd? | Rapport | 12-03-2020

Rapport de Loonaangifteketen

Rapport van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed naar de archivering van keteninformatie in de Loonaangifteketen. | Rapport | 18-02-2020

Memorie van Toelichting bij implementatie van Richtlijn 2014/60/EU

Wijziging van het Burgerlijk Wetboek en enige andere wetten ter implementatie van Richtlijn 2014/60/EU | Publicatie | 12-05-2020

Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed |
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Postbus 16478 | 2500 BL Den Haag
info@inspectie-oe.nl | <https://www.inspectie-oe.nl>

april 2021 | isbn 9789077354117